

in opdracht van:

GEMEENTE NOORDOOSTPOLDER

Contactpersoon:

MEVR. J. BIJLSMA

uitgevoerd door:

BURO BAKKER ADVIESBURO VOOR ECOLOGIE B.V.
Weiersloop 9 Postbus 10034 9400 CA Assen tel. 0592-313389 fax. 0592-314643 e-mail info@burobakker.nl

Projectleiding:
Ir. M.S. van Kerkevoorde

Veldwerk en rapportage:
Ing H.J. Steendam

Inhoud

1	INLEIDING.....	1
1.1	AANLEIDING.....	1
1.2	OPZET.....	1
1.3	DE FLORA- EN FAUNAWET.....	2
1.4	DE VOGELRICHTLIJN.....	3
1.5	DE HABITATRICHTLIJN.....	3
1.6	RODE LIJSTEN.....	3
2	FLORA EN FAUNA OP DE LOCATIE.....	4
2.1	TERREINKARAKTERISTIEK.....	4
2.2	FLORA EN VEGETATIE.....	4
2.3	FAUNA.....	4
2.3.1	Vogels.....	4
2.3.2	Zoogdieren.....	4
2.3.3	Amfibieën en vissen.....	4
2.3.4	Overige fauna.....	5
3	CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES VAN DE FLORA- EN FAUNAWET.....	6
3.1	SAMENVATTING BESCHERMEDE SOORTEN.....	6
3.2	GEVOLGEN VAN DE INGREEP.....	6
3.3	MOGELIJKHEDEN VOOR MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN.....	6
3.4	CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES.....	6

Gebruik en overname van gegevens
alleen toegestaan met volledige bronvermelding:

Buro Bakker (2007);

*Toetsing Flora- en faunawet voor een bouwlocatie aan de Drietorensweg te Ens.
Buro Bakker adviesburo voor ecologie B.V. te Assen, in opdracht van Gemeente Noordoostpolder.*

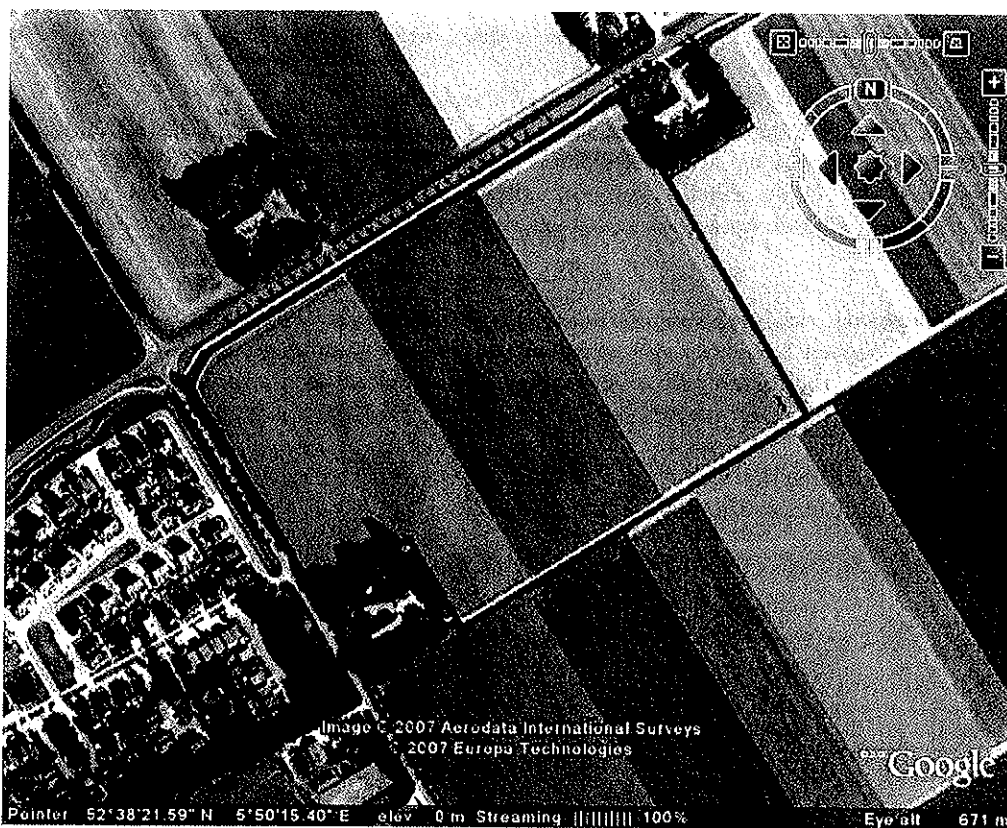
TOETSING FLORA- EN FAUNAWET VOOR EEN BOUWLOCATIE AAN
DE DRIETORENSWEG TE ENS.

6.7.42

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Op een agrarische kavel aan de rand van de bebouwde kom van Ens heeft de gemeente Noordoostpolder plannen om woningen te bouwen. Het plangebied ligt ten zuiden van de Zuiderringweg en ten oosten van de Drietorensweg. Bij een dergelijke ruimtelijke ingreep is een natuurtoets in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Figuur 1: Luchtfoto van de locatie die is onderzocht. Bron: Google Earth.

1.2 OPZET

Buro Bakker is gevraagd op basis van een veldbezoek, eventuele bestaande gegevens en ecologisch inzicht te rapporteren over de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten in het plangebied. Het betreft soorten die beschermd worden op basis van de Flora- en faunawet, de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn.

Op 14 augustus 2007 is het terrein hiervoor bezocht en is een zogenaamde quickscan uitgevoerd. Daarbij is gelet op beschermde flora en fauna en is op basis van waarnemingen, sporenonderzoek en de terreinkarakteristiek een inschatting gemaakt van het mogelijke voorkomen van beschermde fauna. Extra aandacht is uitgegaan naar de Rugstreepad, die op veel plaatsen in de Noordoostpolder voorkomt. Speciaal voor de Rugstreepad is op 23 augustus een tweede veldbezoek uitgevoerd. Tijdens beide veldbezoeken zijn diverse objecten in het terrein omgekeerd omdat Rugstreepadden zich hier mogelijk onder verbergen.

1.3 DE FLORA- EN FAUNAWET

Door de inwerkingtreding van de Flora- en faunawet (2002) is een groot aantal planten- en diersoorten beschermd. Voor het realiseren van de geplande maatregelen zijn de volgende wetsartikelen relevant:

Artikel 2 legt een zorgplicht op. Dat houdt in dat ingrepen zodanig worden uitgevoerd dat de beïnvloeding van alle in het wild voorkomende planten en dieren minimaal is.

Artikel 8 verbiedt het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats verwijderen van beschermde inheemse planten.

Artikel 9 verbiedt het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren.

Artikel 10 verbiedt het verontrusten van beschermde dieren.

Artikel 11 verbiedt het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten of holen van beschermde inheemse dieren.

Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen. Tevens wordt voorzien in de mogelijkheid via een algemene maatregel van bestuur vrijstellingen te verlenen.

Een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) omtrent artikel 75 is gepubliceerd in het Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 501 op 19 oktober 2004 en is op 23 februari 2005 van kracht geworden. Dit houdt in dat de Flora- en faunawet meer mogelijkheden biedt voor het verkrijgen van vrijstellingen, mits aan voorwaarden wordt voldaan. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in drie tabellen, elk met hun eigen beschermingsregime, en worden vogels apart behandeld. De volgende drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

Categorie 1: Hieronder vallen de zogenaamde tabel 1-soorten. Dit betreft een aantal beschermde, maar algemene soorten in Nederland, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt op voorhand een vrijstelling, mits bij ingrepen sprake is van een bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Als hier niet aan voldaan is, moet er een ontheffingsaanvraag worden gedaan, waarbij getoetst wordt volgens het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (de zgn. lichte toets).

Categorie 2: Hieronder vallen de zgn. tabel 2-soorten: beschermde soorten waarvoor niet op voorhand vrijstelling wordt verleend, maar waarvoor eerst een gedragscode moet worden opgesteld. Deze gedragscode wordt door de sector of de ondernemer opgesteld, en door de minister van LNV getoetst. Totdat deze gedragscode is goedgekeurd zal voor soorten uit deze categorie ontheffing aangevraagd moeten worden.

Categorie 3: Hieronder vallen de zgn. tabel 3-soorten. Dit zijn soorten die vermeld zijn in bijlage 1 van bovengenoemde AMvB, alsmede soorten die voorkomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en die daardoor een strikte bescherming genieten. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Aan alle drie de criteria moet worden voldaan. Deze vormen gezamenlijk de zgn. uitgebreide toets.

Vogels: Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Alle vogels zijn gelijk beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Een vrijstelling hiervoor is mogelijk als een gedragscode wordt toegepast. In de praktijk betekent dit

dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn. Indien deze gedragscode achterwege blijft is een ontheffing noodzakelijk en zal de uitgebreide toets worden toegepast (zie categorie 3).

1.4 DE VOGELRICHTLIJN

De Europese Vogelrichtlijn is verwerkt in de Flora- en faunawet. Dientengevolge zijn vrijwel alle vogelsoorten beschermd. Aanvragen of verlenen van ontheffingen is niet mogelijk. In de praktijk betekent dit overigens dat het vooral de broedtijd is die te allen tijde dient te worden ontzien.

In het kader van de Vogelrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangewezen. De gemeente Noordoostpolder grenst aan drie kanten aan een Vogelrichtlijngebied. Het gaat om de gebieden Ijsselmeer, Zwarte meer en Ketelmeer en Vossemeer. Een aantal vogelsoorten waarvoor deze gebieden zijn aangewezen maakt gebruik van agrarisch gebied om te foerageren. Mogelijk komen deze soorten ook in het plangebied voor. Het gaat om Kleine zwaan, Brandgans, Kleine rietgans, Grauwe gans, Kolgans, Smient en Meerkoet. Met de ontwikkeling van het gebied voor woningbouw zal een potentieel foerageergebied voor deze soorten verloren gaan. De invloed hiervan op de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten is echter verwaarloosbaar klein. Dit komt doordat de te bebouwen oppervlakte een zeer gering deel uitmaakt van het totale foerageergebied in de Noordoostpolder en daarbuiten. Bovendien is het gebied door de ligging nabij de bebouwde kom en enkele verspreid liggende agrarische bedrijven als foerageergebied niet uitermate geschikt. Als broedgebied voor de Grutto, Kempphaan en Wulp, vogelsoorten waarvoor een aantal van de Vogelrichtlijngebieden mede is aangewezen, heeft het plangebied geen betekenis. Dit hangt samen met het grondgebruik in combinatie met de daarbij behorende waterhuishouding, waaraan deze soorten hoge eisen stellen.

1.5 DE HABITATRICHTLIJN

De Europese Habitatrichtlijn is eveneens verwerkt in de Flora- en faunawet. In bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn soorten opgenomen die strikt dienen te worden beschermd. Dit is slechts een deel van de soorten die beschermd is in het kader van de Flora- en faunawet. Deze categorie soorten heeft een (veel) strenger beschermingsregime dan de overige beschermde soorten.

In het kader van de Habitatrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangewezen. Het plangebied is geen speciale beschermingszone.

1.6 RODE LIJSTEN

Soorten zijn opgenomen in Rode lijsten als ze worden bedreigd in hun voortbestaan. Dat wil echter niet altijd zeggen dat ze ook worden beschermd. Dat geldt zeker voor de flora. In dit rapport is aangegeven of soorten op een Rode lijst staan.

2 FLORA EN FAUNA OP DE LOCATIE

2.1 TERREINKARAKTERISTIEK

Het plangebied is momenteel nog in zeer intensief agrarisch gebruik en maakt deel uit van een grootschalig akkerbouwgebied. Aan drie kanten wordt het plangebied begrensd door ondiepe sloten die bij de veldbezoeken deels droog stonden. Langs de Zuiderringweg en de Drietoerensweg ligt een smalle berm met een eikenlaan van 15-20 jaar oud.

2.2 FLORA EN VEGETATIE

Met uitzondering van de bermen langs de Zuiderringweg en de Drietoerensweg en de slootkanten is het plangebied buitengewoon arm aan vegetatie. De akkers worden intensief gebruikt en onkruidvrij gehouden. In de randen van de akkers stond plaatselijk Cichorei. De slootkanten en de bermen bestond uit een dichte vegetatie met ondermeer Riet, Klein kroos, Glanshaver, Zilverschoon en Scherpe boterbloem. Langs de Zuiderringweg en de Drietoerensweg was een eikenlaan aangeplant, met een geschatte leeftijd van ongeveer 15-20 jaar. De aangetroffen soorten zijn allemaal zeer algemeen. Beschermden soorten worden niet in het plangebied verwacht.

2.3 FAUNA

Door de beperkte oppervlakte van het onderzoeksgebied is er slechts een klein aantal diersoorten dat van het onderzoeksgebied gebruik zal maken. Verblijfplaatsen van beschermde soorten zijn tijdens het veldbezoek niet vastgesteld en worden er ook niet verwacht. Een aantal algemene, beschermde soorten maakt (waarschijnlijk) wel gebruik van het terrein als foerageergebied. Deze worden hieronder per soortgroep beschreven.

2.3.1 VOGELS

Tijdens de veldbezoeken zijn geen vogels in het plangebied waargenomen. Het plangebied heeft een geringe functie voor vogels. Mogelijk dat het gebied voor de weinig kritische akkervogels als Kievit en Gele kwikstaart als broedgebied kan dienen, al zullen de dichtheden hier bijzonder laag liggen. De Gele kwikstaart staat op de Rode lijst van bedreigde en kwetsbare soorten. In de omgeving komt de soort nog talrijk voor in de grootschalige akkerbouwgebieden. De eikenlaan langs de Zuiderringweg is vermoedelijk te jong om als broedplaats te dienen voor vogels van opgaande beplanting. De eikenlaan langs de Drietoerensweg, welke iets ouder is heeft waarschijnlijk een grotere functie voor dergelijke vogels. Ook hier zal het gaan om zeer algemene soorten.

2.3.2 ZOOGDIEREN

Zoogdieren zijn niet waargenomen. Het plangebied heeft een zeer geringe functie voor algemene soorten. Haas, Veldmuis en Mol zijn de enige beschermde soorten die in het plangebied verwacht kunnen worden.

2.3.3 AMFIBIEËN EN VISSSEN

Vissen worden niet in het plangebied verwacht. Er staat te weinig water in de sloten. De sloten worden wel gebruikt als voortplantingsgebied voor Groene kikkers. Het eerste terreinbezoek leverde enkele roepende Groene kikkers op. Tijdens het tweede bezoek werden enkele tientallen kikkervisjes waargenomen. Determinatie van Groene kikkers is erg lastig. Duidelijk is wel dat het hier niet om de zwaar beschermde Poelkikker gaat. Naast Groene kikker is het aannemelijk dat ook Gewone pad en Bruine kikker zich in de sloten langs het plangebied voortplanten. Deze soorten zijn echter slechts tijdens voortplanting (maart tot

mei) aan water gebonden, waarna ze al snel het land opzoeken. Ondanks gerichte inspanningen (omdraaien van allerlei objecten in het veld) zijn geen Rugstreeppadden in het plangebied gevonden.

2.3.4 OVERIGE FAUNA

Gezien de aard van het gebied en de daar aanwezige biotopen, kan gesteld worden dat andere beschermde dieren, zoals beschermde reptielen en ongewervelden, niet op het terrein voorkomen.

3 CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES VAN DE FLORA- EN FAUNAWET

3.1 SAMENVATTING BESCHERMDE SOORTEN

Onderstaande tabel geeft per aangetroffen of vermoede soort het beschermingsregime aan (zie § 1.3). Voor soorten van categorie 2 en 3 is een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Daarnaast zijn tijdens het broedseizoen alle vogelsoorten zwaar beschermd (categorie 3). Voor soorten van categorie 1 is geen ontheffingsaanvraag nodig. In § 3.4 wordt dit verder toegelicht.

Soortgroep	Soort	Cat. 1	Cat. 2	Cat. 3	Rode lijst
Vogels	Alle vogelsoorten			X	
	Gele kwikstaart (<i>Motacilla flava</i>)			X	X
Zoogdieren	Haas (<i>Lepus europaeus</i>)	X			
	Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>)	X			
	Mol (<i>Talpa europea</i>)	X			
Amfibieën	Groene kikker onbepaald (<i>Rana esculenta</i> -complex)	X			
	Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>)	X			
	Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>)	X			

Tabel 2: Overzicht van waargenomen of waarschijnlijk in het plangebied voorkomende beschermde fauna. Categorie 1: algemene beschermde soorten; Categorie 2: overige beschermde soorten; Categorie 3: strikt beschermd (zie § 1.3).

3.2 GEVOLGEN VAN DE INGREEP

Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden is het niet uit te sluiten dat er individuen van algemene beschermde zoogdieren het slachtoffer worden. Het betreffen hier allemaal categorie 1 soorten, waarvoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd en waarvoor de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. De meeste soorten zullen vrijwel geen hinder ondervinden van de werkzaamheden, mits deze niet worden uitgevoerd tijdens het broedseizoen.

3.3 MOGELIJKHEDEN VOOR MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN

Ten aanzien van broedvogels is het noodzakelijk de broedtijd te ontzien. Dit houdt in dat wanneer zich broedende vogels in het plangebied bevinden de werkzaamheden niet tussen eind maart en eind juli mogen worden gestart. Werkzaamheden die eerder gestart zijn, kunnen wel in de broedtijd doorlopen als er van uit kan worden gegaan dat er zich door de lopende activiteiten geen vogels gevestigd hebben om te broeden. Bij aanvang buiten of vlak voor de broedtijd kan worden aangenomen dat de vogels die eventueel zouden willen gaan broeden, de gelegenheid hebben uit te wijken naar rustiger oorden.

3.4 CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES

Werkzaamheden hebben geen significante effecten op de gevonden beschermde soorten. Het zijn algemene soorten waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Mits de werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.